

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون مجازات اسلامی

مؤلف:

ابوذر بهروزی

با همکاری:

رضا نیازی

عنوان قراردادی	ایران . قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	قانون مجازات اسلامی / مؤلف ابوذر بهروزی.
مشخصات نشر	تهران: نوآور، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	۲۰۳ ص: ۱۶/۵×۱۱، س.م.
شابک	978-600-5514-11-7
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	قانون کیفری -- ایران
شناسه افزوده	بهروزی، ابوذر، ۱۳۵۸ -
رده بندی کنگره	ن ۱۳۸۸ / ۸ KM۴۲۷۹۲
رده بندی دیویی	۲۴۵/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۱۶۹۲۸۷۷

قانون مجازات اسلامی

مؤلف:	ابوذر بهروزی
با همکاری:	رضا نیازی
ناشر:	نوآور
شمارگان:	۳۰۰۰ نسخه
حروفنگاری:	واحد رایانه نوآور
ناظر چاپ:	علی رضا نصیرنیا
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۸۸
قیمت:	۳۳۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۵۱۴-۱۱-۷

انتشارات نوآور

تهران - خ ستارخان، بین فلکه اول صادقیه و چهارراه اسدی برج نگین، پلاک ۱۰۲۸، طبقه ۷ واحد ۳۳

انتشارات نوآور تلفن: ۴۴۲۶۹۳۸۲ - ۹۱۲۴۰۶۳۳۸۲

نشانی ما در اینترنت: www.noavarpub.com

تمامی حقوق کتاب برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۳.....	پیشگفتار
۱۷.....	علائم اختیاری
۱۹.....	کتاب اول - کلیات
۱۹.....	باب اول - مواد عمومی
۲۵.....	باب دوم - مجازاتها و اقدامات تأمینی و تربیتی
۲۵.....	فصل اول - مجازاتها و اقدامات تأمینی و تربیتی
۲۸.....	فصل دوم - تخفیف مجازات
۳۱.....	فصل سوم - تعلیق اجرای مجازات
۳۶.....	فصل چهارم - آزادی مشروط زندانیان
۳۸.....	باب سوم - جرایم
۳۸.....	فصل اول - شروع به جرم
۳۹.....	فصل دوم - شرکاء و معاونین جرم
۴۰.....	فصل سوم - تعدد جرم
۴۲.....	فصل چهارم - تکرار جرم

۴۳	باب چهارم - حدود مسؤولیت جزایی
۵۰	کتاب دوم - حدود
۵۰	باب اول - حد زنا
۵۰	فصل اول - تعریف و موجبات حد زنا
۵۱	فصل دوم - راه‌های ثبوت زنا در دادگاه
۵۴	فصل سوم - اقسام حد زنا
۵۷	فصل چهارم - کیفیت اجراء حد
۵۹	باب دوم - حد لواط
۵۹	فصل اول - تعریف و موجبات حد لواط
۶۰	فصل دوم - راه‌های ثبوت لواط در دادگاه
۶۱	باب سوم - مساحقه
۶۳	باب چهارم - قوادی
۶۳	باب پنجم - قذف
۶۷	باب ششم - حد مسکر
۶۷	فصل اول - موجبات حد مسکر
۶۸	فصل دوم - شرایط حد مسکر
۷۰	فصل سوم - کیفیت اجراء حد

فصل چهارم - شرایط سقوط حد مسکر یا عفو از آن	۷۱
باب هفتم - مجاریه و افساد فی الارض	۷۱
فصل اول - تعاریف	۷۱
فصل دوم - راه‌های ثبوت مجاریه و افساد فی الارض	۷۳
فصل سوم - حد مجاریه و افساد فی الارض	۷۴
باب هشتم - حد سرقت	۷۵
فصل اول - تعریف و شرایط	۷۵
فصل دوم - راه‌های ثبوت سرقت	۷۷
فصل سوم - شرایط اجرای حد	۷۷
فصل چهارم - حد سرقت	۷۸
کتاب سوم - قصاص	۸۰
باب اول - قصاص نفس	۸۰
فصل اول - قتل عمد	۸۰
فصل دوم - اکراه در قتل	۸۲
فصل سوم - شرکت در قتل	۸۳
فصل چهارم - شرایط قصاص	۸۴
فصل پنجم - شرایط دعوی قتل	۸۶

۸۷.....	فصل ششم - راه‌های ثبوت قتل
۸۸.....	مبحث اول - اقرار
۸۹.....	مبحث دوم - شهادت
۸۹.....	مبحث سوم - قسامه
۹۵.....	فصل هفتم - کیفیت استیفای قصاص
۹۸.....	باب دوم - قصاص عضو
۹۸.....	فصل اول - تعاریف و موجبات قصاص عضو
۹۹.....	فصل دوم - شرایط و کیفیت قصاص عضو
۱۰۴.....	کتاب چهارم - دیات
۱۰۴.....	باب اول - تعریف دیه و موارد آن
۱۰۶.....	باب دوم - مقدار دیه قتل نفس
۱۰۸.....	باب سوم - مهلت پرداخت دیه
۱۰۹.....	باب چهارم - مسوول پرداخت دیه
۱۱۲.....	باب پنجم - موجبات ضمان
۱۱۶.....	باب ششم - اشتراک در جنایت
۱۱۸.....	باب هفتم - تسبیب در جنایت
۱۲۳.....	باب هشتم - اجتماع سبب و مباشر یا اجتماع چند سبب

باب نهم - ديه اعضاء.....	۱۲۴
فصل اول - ديه مو.....	۱۲۴
فصل دوم - ديه چشم.....	۱۲۶
فصل سوم - ديه بينى.....	۱۲۷
فصل چهارم - ديه گوش.....	۱۲۸
فصل پنجم - ديه لب.....	۱۲۹
فصل ششم - ديه زبان.....	۱۲۹
فصل هفتم - ديه دندان.....	۱۳۱
فصل هشتم - ديه گردن.....	۱۳۲
فصل نهم - ديه فك.....	۱۳۳
فصل دهم - ديه دست و پا.....	۱۳۴
فصل يازدهم - ديه ناخن.....	۱۳۵
فصل دوازدهم - ديه ستون فقرات.....	۱۳۶
فصل سيزدهم - ديه نخاع.....	۱۳۶
فصل چهاردهم - ديه بيضه.....	۱۳۷
فصل پانزدهم - ديه دنده.....	۱۳۷
فصل شانزدهم - ديه استخوان زير گردن.....	۱۳۷

فصل هفدهم - ديه نشيمن گاه	۱۳۸
فصل هجدهم - ديه استخوانها	۱۳۸
فصل نوزدهم - ديه عقل	۱۳۹
فصل بيستم - ديه حس شنوايي	۱۴۰
فصل بيست و يکم - ديه بينايي	۱۴۱
فصل بيست و دوم - ديه حس بويائي	۱۴۲
فصل بيست و سوم - ديه چشايي	۱۴۳
فصل بيست و چهارم - ديه صوت و گويائي	۱۴۴
فصل بيست و پنجم - ديه زوال منافع	۱۴۴
باب دهم - ديه جراحت	۱۴۶
فصل اول - ديه جراحت سر و صورت	۱۴۶
فصل دوم - ديه جراحتي که به درون بدن انسان وارد مي شود	۱۴۷
فصل سوم - ديه جراحتي که در اعضاي انسان فرو مي رود	۱۴۷
باب يازدهم - ديه جنايتي که باعث تغيير رنگ پوست يا تورم مي شود	۱۴۸
باب دوازدهم - ديه سقط جنين	۱۴۹
باب سيزدهم - ديه جنايتي که بر مرده واقع مي شود	۱۵۰
کتاب پنجم - تمزيرات و مجازات هاي بازدارنده	۱۵۲

فصل اول - در جرایم ضد امنیت داخلی و خارجی کشور	۱۵۲
فصل دوم - اهانت به مقدسات مذهبی و سوء قصد به مقامات داخلی	۱۵۶
فصل سوم - سوء قصد به مقامات سیاسی خارجی	۱۵۷
فصل چهارم - تهیه و ترویج سکه قلب	۱۵۸
فصل پنجم - جعل و تزویر	۱۵۹
فصل ششم - محو یا شکستن مهر و پلمب و سرقت نوشته‌ها از اماکن عمومی	۱۶۶
فصل هفتم - فرار مجبوسین قانونی و اخفای مقصرین	۱۶۷
فصل هشتم - غصب عناوین و مشاغل	۱۷۱
فصل نهم - تخریب اموال تاریخی، فرهنگی	۱۷۲
فصل دهم - تقصیرات مقامات و مأمورین دولتی	۱۷۶
فصل یازدهم - ارتشا و ربا و کلاهبرداری	۱۸۲
فصل دوازدهم - امتناع از انجام وظایف قانونی	۱۸۵
فصل سیزدهم - تعدیات مأمورین دولتی نسبت به دولت	۱۸۶
فصل چهاردهم - تمرد نسبت به مأمورین دولت	۱۸۹
فصل پانزدهم - هتک حرمت اشخاص	۱۹۰
فصل شانزدهم - اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرایم	۱۹۰
فصل هفدهم - جرایم علیه اشخاص و اطفال	۱۹۱

۱۹۸.....	فصل هجدهم - جرایم ضد عفت و اخلاق عمومی
۲۰۰.....	فصل نوزدهم - جرایم بر ضد حقوق تکالیف خانوادگی
۲۰۲.....	فصل بیستم - قسم و شهادت دزوغ و افشای سر
۲۰۳.....	فصل بیست و یکم - سرقت و ربودن مال غیر
۲۰۸.....	فصل بیست و دوم - تهدید و اکراه
۲۰۹.....	فصل بیست و سوم - ورشکستگی
۲۱۰.....	فصل بیست و چهارم - خیانت در امانت
۲۱۱.....	فصل بیست و پنجم - احراق و تخریب و اتلاف اموال و حیوانات
۲۱۷.....	فصل بیست و ششم - هتک حرمت منازل و املاک غیر
۲۲۰.....	فصل بیست و هفتم - افترا و توهین و هتک حرمت
۲۲۱.....	فصل بیست و هشتم - تجاهر به استعمال مشروبات الکلی و قماربازی و ولگردی
۲۲۴.....	فصل بیست و نهم - جرایم ناشی از تخلفات رانندگی
۲۳۲.....	قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا و اختلاس و کلاهبرداری
۲۴۰.....	قانون اقدامات تأمینی و تربیتی
۲۴۰.....	فصل اول - کلیات
۲۴۱.....	فصل دوم - اقسام اقدامات تأمینی
۲۴۱.....	الف - اقدامات تأمینی سالب آزادی

۲۴۵.....	ب - اقدامات تأمینی محدودکننده آزادی
۲۴۶.....	ج - اقدامات تأمینی مالی و غیره.
۲۴۹.....	قانون تعزیرات حکومتی
۲۴۹.....	فصل اول - تخلفات و تعزیرات مربوطه
۲۵۷.....	فصل دوم - تخلفات بخش دولتی
۲۵۸.....	فصل سوم - تشکیلات تعزیرات حکومتی بخش دولتی
۲۶۰.....	قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی
۲۶۲.....	قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی
۲۶۵.....	قانون مجازات اخلاطگران در نظام اقتصادی کشور
۲۶۹.....	نمایه بر حسب ماده
۲۹۲.....	واژه‌نامه انگلیسی
۳۰۴.....	منابع و آثار حقوقی

پیشگفتار

قانون مجازات اسلامی مشتمل بر کلیات، حدود، قصاص و دیات در ۷۰/۵/۸ به طور آزمایشی به تصویب رسید در تاریخ ۷۵/۳/۲ کتاب پنجم آن با عنوان تعزیرات و مجازات بازدارنده به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و به آن پیوست در سالهای بعدی نیز اجرای آزمایشی آن تمدید شد. این قانون در شمار اصلی ترین قوانین حقوق موضوعه ایران قرار دارد که این مجموعه بدان پرداخته است.

مجموعه‌ای که پیش رو دارید با ویژگی‌های زیر به جامعه حقوقی و عموم مردم تقدیم می‌گردد:

- ✓ گردآوری قوانین اصلی و پرکاربرد در عرصه حقوق جزا بدون پرداختن به قوانین متروک و منسوخ.
- ✓ ارائه متن صحیح و بدون غلط قوانین
- ✓ شرح و توضیح اصطلاحات و کلمات تخصصی با استفاده از فرهنگ‌های لغت و ترمینولوژی حقوقی.
- ✓ رفع ابهام و اجمال از مواد قانون با استفاده از مواد دیگر، برای مثال وقتی در ماده ۲۰۵ قانون مجازات اسلامی آمده است «... اولیای دم می‌توانند با اذن ولی امر قاتل را... قصاص نمایند» برای تبیین و توضیح آن در پانوشته این ماده بیان شده که برای دیدن مصادیق اولیای دم رجوع کنید به ماده ۲۶۱ همان قانون.
- ✓ رفع ابهام با آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور؛ این آراء طبق ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری، در موارد مشابه برای شعب

دیوان عالی کشور و دادگاهها لازم‌الاتباع است.

✓ اشاره به نظریات مشورتی اداره کل حقوقی و تدوین قوانین قوه قضاییه؛ این نظریات هرچند برای دادگاه الزام‌آور نیست ولی در تبیین مفاهیم، رفع ابهامات قانونی و حل مشکلات عملی موثر است لذا در مواردی که رفع ابهام از ماده متوقف بر ذکر این نظریات بوده به این نظریات اشاره شده است.

✓ اشاره به دیگر منابع قانون برای تبیین نظر قانونگذار، در موارد ضروری و بدون اطلاع کلام.

✓ ذکر مواد مرتبط از قانون مجازات اسلامی و دیگر قوانین در پانویست هر ماده. و در برخی موارد اشاره به اینکه حقوقدانان در آثار خود درباره ارتباط و یا دامنه حکومت این مواد اتفاق نظر ندارند. هدف از این رویه این بوده که خوانندگان عزیز از عام و خاص، مطلق و مقید، ناسخ و منسوخ و ... مواد قانونی آگاه شوند تا با اطمینان بیشتری از هر ماده استفاده کرده و به آن استناد کنند. گفتنی است از آنجا که بیان بحثهای مبسوط نظری حقوقدانان و ذکر نظریات مخالفین و موافقین در این مجموعه امکان نداشته و در اینجا سعی بر بیان موارد عملی و کاربردی بوده لذا این مجموعه به بحثهای نظری و اختلافی نپرداخته است و تنها به اختلافی بودن بعضی موضوعات اشاره کرده و لیستی از آثار حقوقدانان که موارد اختلافی و بحثهای مبسوط نظری در آنها ذکر شده در پایان مجموعه آمده است که علاقمندان می‌توانند به آنها مراجعه کنند.

✓ رعایت اختصار در بیان مطالب، ذکر نکات کلیدی و اصلی آراء دیوان عالی کشور، و استفاده از علائم اختصاری برای جلوگیری از حجیم شدن مجموعه.

✓ تدوین واژه‌نامه تفصیلی مبتنی بر الفاظ و موضوعات اصلی قانون مجازات اسلامی؛ این کار به منظور صرفه‌جویی در وقت استفاده‌کنندگان و امکان مراجعه عموم مردم به قانون انجام شده است. گفتنی است که واژه‌نامه نهایی مکمل فهرست تفصیلی در ابتدای مجموعه است و در این واژه‌نامه سعی بر ذکر کلمات و عناوینی است که در

فهرست تفصیلی نیامده یا پیدا کردن آن مشکل است.

✓ تهیه معادلهای انگلیسی و بعضا لاتین واژگان حقوق جزا در پایان مجموعه برای استفاده دانشجویان، داوطلبان کنکور کارشناسی ارشد حقوق جزا و کسانی در عرصه حقوق جزا به فعالیت پژوهشی می پردازند.

✓ تهیه عنوان مستقل برای دو ماده و حتی در مواردی که دارای تبصره هستند نیز برای تبصره ها عنوان مستقلی در نظر گرفته شده است تا خواننده بتواند قبل از مطالعه آن ماده منظور و مواد قانونگذار از وضع آن ماده را درک کند و بعد از مطالعه آن نیز با خواندن عنوان انتخاب شده ماه آن مطلب را در ذهن خود مرور و کدگذاری کند تا بهتر در ذهن و حافظه خود بسپارد. در واقع عنوان انتخاب شده توسط ما خلاطری است از اهم مطالب بیان شده در هر ماده.

لازم است از دوست و همکار گرامی خود جناب آقای رضا نیازی که در جمع آوری و تدوین مطالب این مجموعه زحمت فراوان و دقت شایان از خود مبذول نمودند سپاسگذاری و قدردانی ویژه نمایم.

همچنین در راستای عمل به روایت تورانی، «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» برخود فرض می دانم که از حمایت کنندگان اصلی این اثر یعنی مدیریت محترم نشر نوآور که بدون حمایت بی دریغ آنها تهیه این مجموعه برایمان امکانپذیر نبود کمال تشکر و قدردانی را داشته باشم و برای ایشان توفیق روز افزون را از درگاه ایزد منان مسألت نمایم.

ابوذر بهروزی

Aboozar.Behroozi @ yahoo.com

